

БІОЕКОНОМІКА: ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ВІДТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО КАПІТАЛУ

У Стратегії розвитку Європейського Союзу «EUROPE 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth» [1] передбачено економічна конвергенція країн Євросоюзу, яка полягає у зближенні параметрів їх макроекономічного розвитку. Це одна з концептуальних основ процесу євроінтеграції, визначена Лісабонським договором, й об'єктивно необхідна умова для побудови інноваційної економіки Євросоюзу на засадах сталого розвитку.

Вивчення досвіду ефективної державної політики Євросоюзу щодо продукування інтелектуального капіталу, сприяння соціальним інноваціям і прискорення конвергенційних процесів є досить актуальними для України, ураховуючи законодавчо закріплені євроінтеграційні пріоритети розвитку нашої держави. Протягом останніх років у ЄС спостерігається позитивна конвергенційна тенденція: рівень економічного добробуту його новоінтегрованих країн, переважна більшість із яких – постсоціалістичні, поступово наближається до середньоєвропейського [2].

У конвергенційному процесі переходу постсоціалістичних країн ЄС важлива роль відведена трансформації на інвестиційно-інноваційний шлях розвитку.

З точки зору відтворення суспільного капіталу макроекономічний вимір інновацій, які відіграють надзвичайно важливу роль у забезпеченні національної конкурентоспроможності, повинні забезпечити три виміри: економічний, екологічний та соціальний.

Головна відмінність між традиційною та сталою інноваційною політикою полягає в тому, що кінцевою метою першої є забезпечення економічного зростання, зокрема, шляхом підвищення продуктивності праці, тоді як другої – забезпечення соціального добробуту, що потребує сталого суспільного розвитку. Якщо традиційна інноваційна модель ґрунтується на засадах зростання економіки, то стала модель – на засадах сталого розвитку [2].

Порівняння між традиційною інноваційною політикою та новою політикою сталого розвитку наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Відмінності між традиційною інноваційною політикою та новою політикою сталого розвитку Європейського Союзу

№	Традиційна інноваційна політика	Новітня стала інноваційна політика
1	Основна мета – забезпечення економічного зростання країни (ЄС)	Основна мета – забезпечення сталого розвитку та підвищення добробуту населення. Економічне зростання розглядається лише як інструмент
2	Основний елемент – національна інноваційна система	Основний елемент – інноваційна екосистема
3	Управління та контроль за принципом «зверху вниз»	Через включення стихійних процесів, експериментів, конкуренції, управління та контроль – за принципом «знизу вверх»
4	Творче накопичення, базові інновації	Творче руйнування, радикальні інновації
5	Інноваційна «ізоляція» державних установ	Системний розвиток і соціальні інновації

6	Орієнтація на пропозицію	Орієнтація на попит, кінцевий споживач – у центрі уваги
7	Парадигма закритості інновацій	Парадигма децентралізованих інновацій
8	Корпоративні моделі бізнесу: підхід «замовник-виконавець»	Мережева модель бізнесу – партнерський підхід
9	Акцент на технології	Акцент на знання і компетенції
10	Центральне поняття – продукт	Центральне поняття – послуга
11	Домінує національний рівень	Регіональний рівень отримує автономію
12	Національне поле діяльності	Глобальне поле діяльності
13	Культура перебуває поза межами уваги інноваційної політики, інновації обмежуються звичайним промисловим дизайном	Культура як основна та динамічна частина інноваційного середовища. Розвивається індустрія творчості та дизайн мислення

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Оскільки глобальне середовище стає все більш тісно пов'язаним, а країни використовують свої сильні сторони, приділяючи більше уваги добробуту для людини та збереження навколишнього середовища, а не простому прибутку, сталі інновації стануть важливим елементом успіху та соціальної стабільності. Глобальна співпраця та кооперація, сталий розвиток, технології та практики, орієнтовані на людину, а також етичні підходи до ведення бізнесу – це нові ключі до економічного зростання країн та регіонів у взаємопов'язаному та мобільному світі.

Отже, національні та регіональні інноваційні політики повинні усвідомлювати виклики та нові концепції, а також кращі практики та досвід, щоб зробити бачення сталих інновацій реальністю.

Важлива частина іміджу економіки майбутнього Європейського Союзу – це циркулярна економіка та біоекономічних засадах. Стратегії ЄС спрямовані на розвиток секторів біоекономіки, що передбачає залучення додаткових інвестицій. Для впровадження та розвитку біоекономіки – економіки нового типу ЄС надає значні фінансові інвестиції проектам у цій сфері. Біоекономіка є парадигмою та інструментом досягнення цілей сталого розвитку [4].

Таким чином, біоекономіка – інноваційний напрямок у розвитку економіки країн, яка сприяє сталому розвитку.

Література:

1. COM(2010) 2020. EUROPE 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth.
2. Ефективність управління в процесі реформування: макро- та мікроекономічний аспекти : Колективна монографія / За наук. ред. проф. Радіоновой І.Ф. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 364 с.
3. Hautamaki A. Sustainable Innovation. A New Age of Innovation and Finland's Innovation Policy / A. Hautamaki / SITRA Reports №87. – SITRA, Helsinki, 2010. – 144 p.
4. Будякова О.Ю., Дервіш Д.С. Інвестиції в біоекономіку для повоєнного відновлення України. Трансформаційна економіка, Випуск № 4(04), 2023. С. 9-13. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-4-2>